

Для діалогу

між владою і фармацевтами

Громадське об'єднання — це добровільне об'єднання фізичних або юридичних осіб для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема, економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів. Громадські об'єднання утворюються і діють на принципах добровільності, самоврядності, вільного вибору території діяльності, рівності перед законом, відсутності майнового інтересу їхніх членів, прозорості, відкритості та публічності. Представники різних професій об'єднуються у такі організації заради дій, спрямованих на задоволення своїх інтересів і потреб через вплив на органи влади та політику

Про головні завдання та результати діяльності громадської організації «Фармацевтична асоціація Дніпропетровської області» (ГО ФАДО) розповідають голова правління, провізор вищої категорії, голова комісії з питань розвитку фармацевтичної галузі Громадської ради МОЗ України, громадський експерт із питань регуляторної політики Тамара Литвиненкова та виконавчий директор ГО ФАДО Анатолій Варавя.

А. Варавя: «Фармацевтична асоціація Дніпропетровської області» заснована у 2005 р. Але до цього громадська організація провізорів і фармацевтів із 2001-го діяла у Кривому Розі. Близько чотирьох років криворізьке об'єднання існувало як територіальний центр громадської думки аптекарів міста та з метою підтримки підприємців і підприємств фармацевтичної сфери, насамперед у питаннях правових аспектів діяльності.

Чому саме Кривий Ріг? Бо фармацевтичні працівники цього міста завжди були активними, небайдужими, ініціативними й відповідальними. Умілі самоорганізуватися й ніколи не відмовлялися від громадської роботи, швидко знаходили шляхи вирішення будь-яких проблем. Зрештою, такими вони залишаються й досі, тож коли з часом виникла нагальна потреба розширити діяльність асоціації, змінити її статус на обласний, а відтак залучити більше професіоналів, ми створили «Фармацевтичну асоціацію Дніпропетровської області», проте юридична адреса організації залишилася у Кривому Розі.

На сьогодні склад обласної асоціації фармацевтів налічує понад 100 членів. Це фізичні особи-підприємці, товариства з обмеженою відповідальністю і приватні підприємства. На жаль, людей набагато менше, ніж могло би бути. Очевидно, спрацьовує український менталітет: поки грім не вдарить... От, скажімо, як виникло питання щодо проекту змін у ліцензійних умовах стосовно ФОПів (право відкрити аптеку надається лише фізичній особі-підприємцю з фармацевтичною освітою або одна аптека — одна ФОП), от тоді підприємці заворушилися і взялися об'єднуватися. Добре, що цей проєкт фармацевтичні асоціації таки не дозволили втілити в життя.

Т. Литвиненкова: Аптекарі справді потребують організації, яка б їх згуртувала й захищала. Згадаймо аптечні управління, що колись працювали в кожній області. Вони координували функціонування

аптечних закладів, провадили роз'яснювальну роботу, надавали юридичні консультації, займалися підвищенням кваліфікації. Частково ці функції виконують територіальні органи Держлікслужби України, але цього, вочевидь, недостатньо, оскільки це насамперед контролюючі органи. Тому захист прав суб'єкта господарської діяльності у галузі фармації тепер повністю перейшов до компетенції громадських організацій. Для більшої ефективності роботи маємо своїх представників у громадських радах при Держлікслужбі та МОЗ України, координаційній раді Дніпропетровської ОДА. Юридичний супровід суб'єктів підприємницької діяльності у фармації — ось основний напрямок діяльності «Фармацевтичної асоціації Дніпропетровської області».

За обставин, коли ліцензійні умови змінюються як мінімум раз на рік, без зайвого напруження працювати практично немає змоги. В Україні останнім часом така практика доводить підприємців

Щоб зробити юридичну допомогу доступнішою, ми створили сайт «Фармацевтичної асоціації Дніпропетровської області» (www.fado.org.ua). Загалом інформація тут доступна всім користувачам, окрім призначеної для членів асоціації — через код доступу

до шалу, вони фізично не встигають реорганізуватися відповідно до постійних змін. Ми навіть звернулися з листом

Тамара Литвиненкова

до МОЗ, щоб на період упровадження вимог Належної аптечної практики встановити мораторій на зміну ліцензійних вимог, аби люди хоча б трохи змогли відчутти стабільність. А у випадках, коли Держлікслужба анулює ліцензії, на думку підприємця несправедливо, асоціація звертається до апеляційної ради Держкомпідприємництва, хоча, звісно, до такого краще не доводити.

Задля ефективнішого поінформування й роз'яснювальної роботи серед суб'єктів підприємницької діяльності наше громадське об'єднання регулярно проводить навчально-практичні семінари для фармацевтичних працівників області. На одному з таких семінарів, що відбувся у квітні за участю представників Держлікслужби у Дніпропетровській області та департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації, обговорювалися різні аспекти Належної аптечної практики, підвищення кваліфікаційного рівня провізорів і фармацевтів, результати впровадження пілотного антигіпертензивного проекту. До речі, Дніпропетровщина в цьому проекті не є лідером. Представники облдержадміністрації скаржаться, що суб'єкти його бойкотують. Але насправді це не так. Вони не до кінця розуміють механізм виконання вимог нормативних документів, адже підприємцям нічого не пояснили.

Щоб зробити юридичну допомогу доступнішою, ми створили сайт «Фармацевтичної асоціації Дніпропетровської

області» (www.fado.org.ua). Загалом інформація тут доступна всім користувачам, окрім призначеної для членів асоціації — через код доступу. На сайті роз'яснюємо нові положення законодавства, зміни у нормативних актах, подаємо зразки оформлення документів, відповідаємо на запитання суб'єктів.

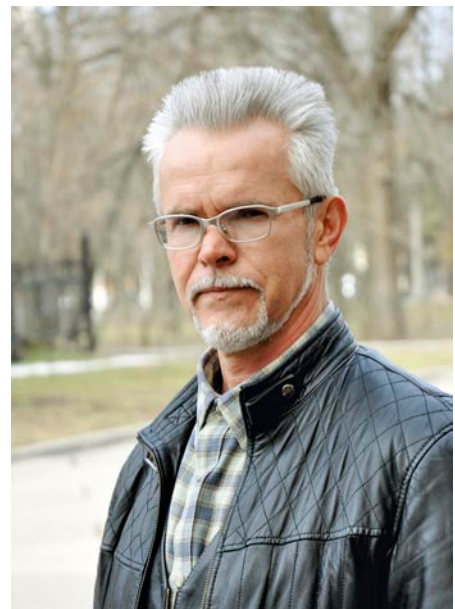
А. Варва: Чому завжди виникає стільки непорозумінь при впровадженні нових нормативних актів, призначених для регулювання діяльності фармгалузі України? Та тому, що наша регуляторна політика, на жаль, не враховує балансу інтересів держави, бізнесу і споживача. Тому, що не існує реальної потреби в постійних змінах законодавства, про що не втомлюються повторювати самі учасники фармринку. Тому, що кожен новий документ приймається без аналізу попереднього, хоча перегляд регуляторного акту (базове дослідження) має здійснюватися не рідше одного разу на рік на основі аналізу регуляторного впливу за участю науковців, практичних фармацевтів та інших операторів ринку. Така процедура чітко прописана в законодавстві України. На жаль, влада не завжди дотримується вимог законів, про що свідчило несвоєчасне розміщення на сайті регуляторного органу (МОЗ) плану розробки та перегляду регуляторних актів (законів і нормативних актів), а також плану проведення аналізу їх впливу, що є дуже важливим, адже без такого аналізу внесення змін до ліцензійних умов натикається на значний спротив підприємців і нерозуміння необхідності їх виконання. Тому «Фармацевтична асоціація Дніпропетровської області» звернулася з відповідною вимогою до МОЗ і Кабінету Міністрів України. Позитивна відповідь надійшла через п'ять днів — і на сайті МОЗ з'явилися зазначені плани.

Т. Литвиненкова: Окрім юридичних, асоціація займається й освітніми питаннями. Двічі на квартал ми влаштуємо виїзні курси підвищення кваліфікації та передатестаційні цикли для провізорів і фармацевтів загального профілю і з організації управління у фармацевті, а також дистанційне навчання на базі Запорізького державного медичного університету.

А. Варва: Важливий аспект діяльності асоціації — організація належного доступу до якісних лікарських засобів і аптек, особливо для маломобільних категорій населення. Майже всі аптечні заклади області за рекомендацією місцевих органів влади встановили зовнішню кнопку виклику, призначену для осіб з особливими потребами. Проте з пандусами справи набагато гірші.

Вони або взагалі відсутні, або зроблені, як то кажуть, на відчипного — зовсім не відповідають чинним будівельним нормам. Саме з такою аптекою, яка пропонувала замість зручного пандуса два металевих швелера, позивався в суді один дніпропетровський інвалід і виграв справу. Тому ми радимо підприємцям ще на етапі ліцензування провести всі необхідні будівельні роботи або встановити кнопку виклику, щоб потім не було неприємностей.

Утім, ця людина значною мірою була ображена не стільки через неможливість самостійно дістатися в аптеку, скільки через байдужість завідувача аптечного закладу і різного рангу чиновників, які навіть після рішення суду не спромоглися вибачитися перед потерпілим. Так у нас зародилася цікава ідея щодо адресного забезпечення

Анатолій Варва

інвалідів лікарськими засобами. У принципі, різні служби доставки у місті існують, але люди бояться отримати фальсифіковані чи неякісні ліки. Тому йдеться якраз про належне забезпечення якісними медикаментами, а не просто доставку. Разом із Громадською радою при облдержадміністрації асоціація планує розробити спеціальні стандарти обслуговування людей з особливими потребами: за допомогою товариств інвалідів скласти реєстри хворих, які не виходять з дому, і закріпити їх за конкретними аптечними мережами. Це обійдеться значно дешевше, ніж установлення пандусів, і не провокуватиме здорожчання медикаментів. Дуже сподіваємося на розуміння і підтримку керівників аптечних закладів Дніпропетровщини.

Лариса Дедишина